

Randevú

„...kérjétek, és megkapjátok, hogy a ti örömtöktek teljes legyen!” (Jn 16,24)

A randevú találkozás. Megbeszéltem helyen, megbeszéltem időben, meghatározott céllal, vagy éppen pusztán az együttlét érdekében. Randevúzni bármi vel és bárki vel lehet, s életem során, mondhatom, nagyon sok lényel randevúztam. Tulajdonképpen elmondhatom, hogy mindennel és mindenkivel találkoztam, aki vel és ami vel akarom, egyet kivéve. Anál az egynél, úgy látzom, nem az akarat számomra. Pedig egyre jobban vágyom rá, hogy találkozom vele.

Előnyömdíjasnyaramon nagyon érdekes volt olvasni azok tapasztalatát, akiknek sikerült. Legutóbb Tanquerey összefoglalásában olvashattam azoknak a keresztény misztikusoknak a tapasztalatairól, akik írásban is beszámoltak a randevúról, de beszámoltak az útról is, amely oda vezetett. Az énnek nyomán felelevenítettem azok tapasztalatát, akik valamikor, talán kétezer éve találkoztak vele – személyesen –, majd valahogyan képekké váltak átadni ezt a tapasztalatot másoknak is – személytelenül. Végül – időben dúskáló emberlén – még azt is megengedhettem magamnak, hogy egy kortárs pap, egy indiai jezsuita, Anthony de Mellotól lából elolvasom, hogy mind-ezek re, sőt még az egész hindu és buddhista hagyományra is alapozva, ő hogyan tanítja ennek a találkozásnak az előkészületeit.

Sakorkezdtem megérteni a találkozás igazi nehézségeit. Tudatos munka és önkéntes szenvedés – írja Gurdjieff, s ezzel a megfogalmazásával nagyon közel áll a misztikusokhoz. Mindenestre mindkét oldal mérhetetlen sok munkát ígér, és sok önkéntes szenvedést. Azonban míg az egyik oldal ennékválalás – és így a találkozás is – a papok és szerzetesek feladatainak tartja, a másik – Gurdjieff – kifejezetten olyanok feladatának, akik az élet, a hétköznapi élet részeit, meglátva, hogy a mechanikus munka és az önkéntes szenvedés sokkal közelebb áll élethöz, így esetleg jobban vághatnak ezek megértése után. Tanításában azal foglalkoztat, hogyan válhat tudatos automatikus, mechanikus élet, és hogyan válhat minden napiszenvedés halmozókéntessé, a randevú érdekét szolgálóvá. Izgalmassá akkor vált számomra mindkét oldal javaslata, amikor felfedeztem, hogy mindkettő ugyanarra épít, va gyis az emberitest re mint egyetlen kézzel fogható, számmunkra elérhető munkaeszközre. Az egyik az ördög bennünk működő jelenlétének, a bűnök fészékének és melegágyá-

nak tekint, amely ellen ennélfogva küzdeni kell, minden megnyilvánulását irtani kell, erényre, Istennek tetsző működésre kell cserélni. A másik viszont ennek az esz köznek az évezredek alatt kialakult helytelen használata miatti rossz működésére, va gyis arra hívja fel a figyelmet, egyetlen eszközünk működése hogyan tehető olyan ná, hogy aki felettünk áll, tisztán lát és születe sünt óta vár a randevúra, végre számára, az eszköz számára is nem csak észrevehető, hanem a test és az érzelme számára is elfogadható, s így követhető legyen. A jezsuita papja vaslata is nagyjából ez. Ő az apostoli hagyományra alapozva azt javasolja, hogy menjünk egy olyan paphoz, aki magamra találkozt vele, és megtaníthat minke folyamatosan vagy egyre többet imádkozni, és ez az ima majd lassan átalakítja a testünket, amelynek így lassan láthatóvá és követhetővé válik a keressé cél. Mellőval szemben Tanquerey azt mondja, hogy ez az utolsó lépés – magam a randevúra – nem a munkánk: az erőfeszítésünk, a vezeklés, a böjt, az ima, az erényes cselekedetek számának eredménye, hanem ezek mellett ajándékként kapjuk, vagy nem kapjuk, de ezek nélkül csak kivételes esetekben, vil-

lámcsapásszerűen következik be a találkozás. Jézusra hivatkozva Mello azt mondja, hogy a találkozást csak kérni kell, és megkapja bárki. Ha nem, az csak a rossz minőségű kéresmit van. Gurdjieff javasolt módszerében lehet felfedezni azt a lehetőséget, hogy a munka – ha hosszú iskolai: közösségi és egyéni gyakorlat után is, de – mindenképpen eredményre, még ebben az életben személyes találkozás hozvezethet, mert mint mondja – ha nem is ezekkel a szavakkal –, minden folyamat anyagi, va gyis energetikai, és így a csillagok születésétől a megszentelő kegyelem áradásán át a hangyák és emberéletfunkciója mindennek az alapját ugyanazok a kozmikus törvények képezik. Így csak a szűkséges anyagok, valamint energia jelenléte és kellő mennyisége szabja meg a találkozás létrejöttét. Ezek összegyűjtése pedig az emberéletminőségén, létezésének szintjén múlik, amely szint szerencsés körülmények között – ahogy Jézus is tanította – elérhető bárki számára, aki kéri, tehát végigra és hajlandó tenni érte.

Eddig tartott számomra az elmélet, és be kellett látnom, hogy nagyon hasznosnak bizonyult. Mindenbe ígért, kilátástalanul nagy munka ellenére meg-

erősítette a találkozás utáni vágyamat. Újra, de most már nem intellektuális alapon kezdtem imádkozni, új alapokon kezdtem is merkedni teszem, érzelmeim és gondolataim korlátjai valóságos lehetőségeivel, és esténként másképpen néztem a csillagokra is. Intenzív készültem az őszire kiugyagorlatra és a közösségi találkozóira. Reggelente medítáltam, és napközben összehoztam a gyakorlatokat végeztem – mert mint említettem, időközben nyugdíjaztak, és így mérhetetlenül sok időm lett.

Már egy ideje rájöttem, hogy hiába mindenkorábbi élet tapasztalatom és élményem, mert nem tudok – nyugdíjasként még kevésbé tudok – hi te les lenni mások, a naponta dolgozók előtt, ha nem jön létre ez a találkozás. Akkor igen, csak is akkor. És akkor történt valami, ami értetelenséget okozott, és ami mások számára talán érdekelte.

Nem kell megijedni. Nem azt a bizonyos találkozásról írom le, mert azt még senki sem tudta értehezően – a hét köznap értelem számára érthetően – leírni. Nem. Egy másik találkozót írok le. Olyasféle, mint ami kor hosszú próbálkozás – munka és szenvedés (és öröm) – után végre sikerült lefényképeznem egy rókát ott, úgy, akor, ahogyan azt megálmodtam. Húszegyházyévi természetfotózás után felhagytam ezzel a szenvedéllyemmel, mer rájöttem, hogy vannak az életben más, sokkal gazdagabb, rejteltme sebb te rületek, amelyekről még egyetlen „fotóm” sincs. S rá kellett jönnöm, hogy ebben a keresésben is ugyanazok a szabályok, mint a természetben. 1. Meg kell szabadulni egy rossz beidegződésemről. 2. Ezek helyére a célnak megfelelő beidegződéseket kell begyakorolnom. 3. Meg kell találnom a keresett lényt. 4. Meg kell ismerkednem a keresett lényvel, annak céljával, szerepével, tulajdonságaival, szokásaival, tartózkodási helyével. 5. Eleinte csak ritkán, majd egyre többet együtt kell vele lennem.

Egyik reggel félöt kor keltem, és neki vágtam torony iránt a Prédi kálószeknek, hogy visszaérve, kilenc óra felé már együtt reggelizhessek feleségemmel. Nem kis feladat, de tudtam és akartam. Velem jött egy önként vállalkozó ismerősöm is. Ő is tudta és akarta, mert már tavaly is megtette velem az utat. Akkor még nem tudta, mi vár rá, és sokkal többször próbált meg kitérőket járni. Most is megpróbálta, de elmagyaráztam neki, hogy nem kitérőre megyek, hanem gyakorlasként próbára teszem a természetet, az akaratomat, és mindezt az értelmem vezénylete alatt pontosan úgy, ahogy elterveztem. A borz nem volt a teremben. Valahol a Disznószállás-völgy elején vettem észre. Ő is észrevett minket, és csak annyi

időt engedett nekünk, hogy ismerősöm a távcsőn át elgyönyörködjön benne egy percig. Nem látott még ilyen állatot. Mire átvettem a távcsövet, eltűnt egy tölgyfa gyökerei között. És akkor történt valami, amire nem számítottam.

A váratlan találkozás szép lassan alakította begyakorolt napi menetrendemet. A borz képe egyre több szorjelenet megemlékezőim alatt. Üres pillanataimat, amikor szándékosan nem akartam semmit tenni, kezdte megtölteni az aggodolat, hogy még nincs az albumomban borzkép. Lelki gyakorlatos elmélkedéseimet egyre többször szakítottam meg a tölgyfa gyökerei között rejtőző borzvár képe. Mintha minden összeesküdött volna az eredeim, a másik találkozó utáni vágy ellen. Még a dász ismerősöm is azzal búcsúzott, amikor éves mézszükségletünket megvettem nála, hogy az idei évtől már lehet borzra is vadászni. Akkor mondtam ki először hangosan, hogy szeretnék fotó készíteni egy borzról, és hogy talán tam is egy várat. Még az sem változott a helyzetem, hogy lehetetlenek tartotta, mondván, a borz csak igen későn, sőt téte des után jön ki a várból, ami kor már szinte semmi fény sincs. Ha pedig már ki jött, gyors mozgással a hosszú expozíciós idő miatt lehetetlen éles képet készíteni róla. Tudtam ezt már a rókánál megszerzett tapasztalatból is. És még is... Meg kell próbálni! Mi kor lesz ilyen lehetőséged újra? Mi az neked, egyik délután újra le mászni a Szőke-forrás völgyébe, és sőt tében vissza? Megéri! – mondtam egyre erősebben bennem valaki. Az, hogy mi ért is kell nekem az a fotó, és mi van akkor, ha már lefényképeztem, fel sem merült bennem, és az eset szempontjából lényegtelen is. A lényeges az a tapasztalat volt, hogy egy igen erős elhatározást, egy szándékos munkát hogyan képes egy másik, sokkal lényegtelenebb, pusztán a becsvágy vezérelte szerzési vágy szinte teljesen felülírni bennem. Valaki erősebb volt bennem egy másiknál.

Éreztem, hogy meg kell tenni, hogy megszabaduljak a nyomástól, mert a borz képe, ahogy éppen ki lép a kapuján, a gyönyörű öreg tölgy gyökerei között, már éjjel is feltűnt, álmaiban. Egyik délután nekiindultam. Minden menetrendszerint zajlott. Megtaláltam a várat, s kelletlenül sárgában, megfélelő szögben és szélárnyékban, egy másik tölgy mögött le taboroztam. Ettől kezdve már jól ismert volt a helyzet. Várni kellett. Szóval olyan vagy, mint a pecások? – kérdezte Gyurka bátyám, ami kor először meséltem neki a természetfotózás örömeiről. Igen. Pont olyan. Olyan vagyok már, mint akik tudnak várni. Ő is olyan, csak nem vallja be má soknak. Aki nem olyan, az elfoglalja magát minden fél évvel, hogy ne

unatkozson, és még mindenféle életetek is felállítanak alátámasztására, hogy miért fontos mindaz, amit tesz. Előbb vagy utóbb azonban rájön, vagy nem jön rá, hogy valójában nem tud mást tenni, csak várni. Figyelmesen várni, hogy kellő időben, amikor kopognak vagy kiáltanak, ébren legyen, és ki tudja nyitni az ajtót. Vagy meg tud janyomni az exponáló zsinór gombját.

Vártam. A Nap egyre laposabban süttött be a völgybe, a várbejárata sötétbe borult, és a fénymérő már fél másodperc expozíciós időt mutatott. Muflok jöttek, bégettek egy sort, csodálkoztak, hogy miért állok ott, majd elmentek. Megszólaltak a kabócák is. Valahol fenn az oldalszél mozgolódás támadt. Disznók lehetnek – gondoltam. Amikor már a fél másodperc is túl rövid lett a filmemnek, pakolni kezdtem. Nem sikerült! Pedig váratkozás közben ígértettem valakinek, hogy ha sikerül, megírom a találkozás történetét. Hát minden nem sikerült!

És akkor a mozgó ló dás fenn az oldalszél erősebb lett, és ele gán san, jól fé sültten, kialudva kigördült, mit kigördült, kihullámozott egy fiatal kis borz az egyik szikla mögül. Szaporán kúrtotta a ki dőlt törzsek alatt, és mozgással a következtettem, hogy a vára felé tart. Vagy nem is a vára? Talán csak ide bűjt leg utóbb, amíg el nem menünk? Valószínű, mert akkor innen indult volna. És akkor még is, mi ért jött pont erre, pont most? Nem számított most már a sokmiért. Ott volt. Eljött a találkozóra, ha fotót nem kért is. De kit érdekelte már a fotó. Hi szen az csak egy papír, ez pedig egy élő borz. Semmit sem tudt elmondani egy élő borzról egy fotó, egy leírás, de még egy videofelvétel sem. Nincs más lehetőségek, ha török, ha szakad, találkozásni kell vele, ha valaki át akarja élni ezt az érzést.

Azóta már a pokteltek el, és lassan elfelejtem a borzot. Már nem kell vágyakoznom a találkozásra. Bármikor találkozhatok vele. Összeismerkedtünk, va gyis aki kíván csi volt a má sikra, megkapta a lehetőséget a találkozásra. Más nem is kell.

Most már csak ar a vágyamra kellemes visszaemlékezni, amelyet a borz utáni vágy nyomott el. Ott sem lehet langyosan el járni – mondják a hozzá érők, sőt teljes szívvel, teljes lélekkel, teljes erővel egész elme szükségeltetik hozzá. Kevesebbet nem adják. Pedig milyen közél van! Még a hegyről sem kell lemenni érte. Az egészről a borzok tehetnek. Meg a rókák, és a lepkek. Talán a csillagok is, és a felhők. És a virágok. Nyáron. Más kor pedig a többiek, mind. Az én nem. Az én megpróbálta. Mást nem tehet. Úgy lát szik, nem képes elfelejteni önmagát.

Far kas István